

Lausuntoyhteenveto luonnoksesta yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tukemisesta annettavasta valtioneuvoston asetuksesta

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi lausuntoa luonnoksesta yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tukemisesta annettavasta valtioneuvoston asetuksesta 7.7.2017. Asetusluonnos pohjaa kaupallisen television uutistoiminnan tulevaisuutta ja rahoitusta tarkastelleen työryhmän loppuraporttiin (LVM raportit ja selvitykset 3/2017). Työryhmä ehdotti kaupallisen uutistoiminnan tukemista.

Asetuksen tavoitteena on television vaihtoehtoisten uutislähteiden turvaaminen ja kannusteen antaminen uuteen toimintaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi tuen EU-valtiontukisääntöjen mukaisuudesta lausunnon yritystuki- ja neuvottelukunnalta. Asia käsiteltiin neuvottelukunnassa 25.8. Lausunnossa puollettiin tukiohjelman toteuttamista komission antaman ns. SGEI-päätöksen mukaisena valtiontukena.

Lisäksi komission kilpailun pääosasto toimitti 22.8.2017 liikenne- ja viestintäministeriölle sen pyynnöstä ns. letter of comfortin, jossa liikenne- ja viestintäministeriön toimittamien tietojen valossa tuki nähtiin SGEI-päätöksen mukaisena ja sisämarkkinoille soveltuvana. Letter of comfort ei ole oikeudellisesti sitova.

Yleisesti:

Lausunnon antoi yhteensä 16 toimijaa. Lausunnon antoivat: Brilliance Communications, Discovery, Sanoma, Yleisradio, Alma Media, MTV, Medialiitto, Journalistiliitto, Radio- ja televisiotoimittajien liitto, Kuuloliitto, Kuurojen liitto, Näkövammaisten liitto, Työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, oikeuskanslerinvirasto sekä Tampereen yliopisto/ Viestintätieteiden tiedekunta.

Tuen myöntämistä asetuksessa esitetyllä tavalla kannattivat Brilliance Communications, MTV, Journalistiliitto, Radio- ja televisiotoimittajien liitto. Lausunnoissa uutis- ja ajankohtaistoiminnan tilanne televisiossa nähtiin siinä määrin haasteellisenä, että tuki nähdään perusteltuna.

Kuuloliitto, kuurojen liitto sekä näkövammaisten liitto pitivät niin ikään myönteisenä ja kannatettavana tarjota kannuste yleisen edun kanaville ja tätä kautta muun muassa tekstityspalveluiden tarjoamiselle.

Selkeän kriittisesti asetuksen tukimalliin suhtautuivat Alma Media, Sanoma, Discovery sekä Medialiitto. Kriittikkiä heräsi erityisesti tuen kohdistuminen vain yhden mediavälineen uutis- ja ajankohtaistoiminnalle sekä tuen selektiivisyys. Tuen nähdään kohdistuvan vai harvoille toimijoille, erityisesti MTV:lle. Tämän nähdään vaarantavan uutis- ja ajankohtaistoiminnan kilpailutilannetta. Medialiitto ja Alma näkivät lausunnoissaan, että tuki ei olisi EU:n valtiontukia koskevan sääntelyn mukainen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto suhtautui tukeen varauksellisesti, ja korosti että tuen ei tulisi muodostua pysyväksi ratkaisumalliksi. Tampereen yliopiston lausunnossa asetuksen ja tuen taloudelliset vaikutusarviot nähtiin puutteellisenä. Myös kilpailuaspektit nostettiin lausunnossa esille.

Oikeuskanslerinvirastolta pyydettiin lausuntoa erityisesti siitä, voidaanko asetuksen nojalla antaa tuen edellytyksenä oleva palveluvelvoite. Lausunnossa tämä nähtiin lainmukaisena, sillä edellytyksellä, että velvoite muotoillaan selkeästi avustuksen ehdoksi ja että velvoitteen sisältö käy tyhjentävästi ilmi asetuksesta.

Id Versionumero

Päähuomioita lausunnoista:**Brilliance Communications oy:**

Aikeena 2017 lisää uutistuotantoa ja hakevat avustusta, mikäli se toteutetaan. Laajentavat kattavuuden 100% ja hakevat yleisen edun statusta. Kohderyhmänä ovat erityisesti iäkkäämmät yleisöt. Lausunnossa esitetään, että myös yleisen edun kanavan toimiluvan ehtojen täyttämistä tulevia kuluja tulisi kompensoida. Lisäksi kotimaisuusaste tulisi huomioida avustuksen myöntämisen kriteerinä ja avustus tulisi maksaa etupainotteisesti.

Discovery Networks Finland:

Näkee, että esitetty tuki heikentäisi markkinan toimintaedellytyksiä ja kilpailua, kohdentuen vain markkinajohtajille. Uutis- ja ajankohtaistoimintaa tulisi korostaa Yleisradion tehtävässä, ei muulla tuella.

Sanoma Media Finland:

Tuen kohdistuminen vain lineaariselle televisiolle on hyvin ongelmallista. Esitetyllä tavalla tuki kohdentuisi erityisesti vanhemmille yleisöille, eikä tavoittaisi nuorempia yleisöä. Lausunnossa nähdään riippumattomuuden vaarantuvan, mikäli ministeriö myöntää suoria tukia. Verotuet loisivat parhaan palomuurin valtion ja median välille.

Ylipäänsä tukien tulisi olla välineneutraaleja. Sanoma ehdottaa, että esitettyä tukityyppiä muutettaisiin niin, että asetuksen 6 pykälässä olisi tuotettava television tai verkkoon vähintään 3,5 nettotuntia ilmaista sisältöä

Yleisradio:

Yleisradio pitää tärkeänä eri osapuolien koko maassa tarjoamaa monipuolista uutis- ja ajankohtaistoimintaa. Esitetyn asetuksen ja tukimallin osalta pidetään oleellisena, että erotellaan Yleisradiotoiminnasta, eikä liitetä millään tavalla julkisen palvelun yleisradiotoiminnan rahoitusjärjestelyihin.

Alma Media:

Katsoo, että tuki ei sovellu sisämarkkinoille. Asetusluonnoksessa ehdotettua television uutis- ja ajankohtaistoiminnan tukimallia ei voida pitää sisämarkkinoille soveltuvana SEUT 106(2) artiklan nojalla. On varsin kyseenalaista, onko tuen piiriin kuuluville palveluille olemassa sellaista kysyntää, jota ei voida tyydyttää markkinoilla nykyisin saatavilla oleville palveluille.

Alma korostaa, että tarve julkiselle palvelulle tulee osoittaa markkinaolosuhteissa tuotettujen palvelujen riittämättömyydellä suhteessa niitä koskevaan kysyntään. Jäsenvaltiolla on todistustaakka näiden olosuhteiden olemassa oloa koskien.

Uutis- ja ajankohtaisohjelmistojen tarjontaa tulisi lisätä Yleisradion puolelta, mikäli muuta kysyntää vielä on. Alma näkee, että tuki vääristäisi kilpailua huomattavasti. Tulisi myöntää teknologianeutraalilla tavalla, jos tuki halutaan.

MTV:

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

MTV korostaa jo pitkään ollutta huolta kaupallisen television uutistoiminnasta. Viimeisen viiden vuoden aikana MTV on säästänyt 50 miljoonaa euroa liikevaihdostaan. Säästöt ovat kohdistuneet myös uutisiin. MTV kertoo lausunnossa sen oman uutistoiminnan ylläpitoa koskevan tavoitteen vastaavan hyvin hallituksen tavoitetta ylläpitää kaupallisen television uutistoimintaa, MTV kannattaa asetuksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia

MTV näkee, että esitetty tuki toisi kannusteen yleisen edun kanavana toimimiseen. Yhtiö pohtii erittäin vakavasti yleisen edun toimiluvan hakemista, jos tukijärjestely tehdään.

Medialiitto:

Medialiitto näkee tuen esitettyssä muodossa ongelmallisena sen kohdistuessa vain yhteen mediamuotoon. Liitto arvioi myös, että markkinoilla olisi sellainen puute uutis- ja ajankohtaistoiminnasta, jotta sitä voitaisiin tukea palveluvelvoitemenettelyn kautta. Samalla tuki vääristäisi lausunnon mukaan kilpailua. Medialiitto kiinnittää huomiota myös Yleisradion asemaan suurimpana uutis- ja ajankohtaissisällön tuottajana. Liiton lausunnossa todetaan, että jo nykyisellään ongelmallisen suuri osa uutis- ja ajankohtaistoiminnasta toteutetaan julkisena palveluna ja yleisen edun televisiokanavien liittäminen julkiseen palveluun vääristäisi tätä suhdetta entisestään. Tältä osin Medialiitto viittaa myös Yleisradiosta tehtyyn valtiontukikanteluunsa.

Radiomedia:

Radiomedia tuo lausunnossaan esille yleisiä radiotoiminnan jatkuvuuteen liittyviä näkökohtia. Näihin kuuluvat muun muassa riittävän ajoissa päätettävä, ennakoitavissa olevat toimilupapäätökset sekä vakaat toimilupakaudet. Lisäksi kaupalliselle radiolle tulisi varata riittävästi kapasiteettia 4G ja 5G-verkoissa, radion digitalisointia silmällä pitäen.

Journalistiliitto:

Journalistiliitto korostaa, että kaupallista tv-uutistoimintaa tarvitaan Yleisradion rinnalla ja kannattaa asetuksessa esitettyä tukea. Liitto näkee, että tuen tason tulisi olla huomattavasti korkeampi, kuten Harkimon raportissa esitettiin. Lisäksi jatkossa myös muun mediasektorin tuki tulisi huomioida, kuten esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa.

Radio- ja televisiotoimittajien liitto:

RTTL näkee, että tuki voi pidemmällä aikavälillä kohentaa työllisyyttä. Uutis- ja ajankohtaissisällön tuottaminen on kustannuksiltaan kalleinta RTTL pitää uutis- ja ajankohtaistoiminnan tukemista hyvänä ratkaisuna, koska se auttaa ylläpitämään ja monipuolistamaan uutis- ja ajankohtaissisältöjä. Liitto ei pidä tuen myöntämistä kilpailua vääristävänä, koska yhä useammin sisältöjä tehdään tuotantoyhtiöissä.

Tuen kokonaissummaa RTTL pitää kuitenkin liian pienenä.

Kuuloliitto:

Kuuloliitto pitää erittäin myönteisenä asiana, että kaupallisten kanavien uutis- ja ajankohtaistoimintaa halutaan kannustaa. Kuuloliitto toivoo samalla, että ministeriö ohjaa tuen yhteydessä myös käyttämään erilaisia tekstityksen toteuttamistapoja.

Kuurojen liitto:

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

Kuurojen liitto pitää tärkeänä, että uutis- ja ajankohtaisohjelmien tekstitys turvataan riittävin velvoittein muillakin kuin Yleisradion kanavilla, toteutustavasta riippumatta. Kuurojen liitto yhtyy lisäksi Kuuloliiton antamaan lausuntoon.

Näkövammaisten liitto

Näkövammaisten kannalta keskeinen asia on varmistaa uutis- ja ajankohtaistoiminnan saavutettavuus. Tämä edellyttää äänitekstityspalvelun liittämistä kyseisen toiminnan vieraskielisiin osuuksiin. Liitto huomauttaa, että kaupalliset tv-kanavat eivät ole aiemmin lisänneet äänitekstityspalvelua uutis- ja ajankohtaistoiminnan vieraskielisiin osuuksiin.

Nyt käsillä oleva asetusero antaa tähän hyvän mahdollisuuden ja NKL toivoo liikenne- ja viestintäministeriöltä tehokasta ohjausta palvelun toteuttamiseksi. NKL vaatii, että yleisen edun kanavien uutis- ja ajankohtaistoiminnan tukemisen ehtona on äänitekstityspalvelun liittäminen kyseiseen toimintaan. Tuen määräaikaisuus nähdään ongelmana.

Tampereen yliopisto/Viestintätieteiden tiedekunta:

Näkee uutis- ja ajankohtaissisällön turvaaminen sinänsä tärkeänä. Yliopisto korostaa nykyisen mediakilpailun olevan monimediaista ja monikanavaista. Esitys tarkastelee mediaa liian kapea-alaisesti. Tampereen yliopisto näkee, että esitetty tukisumma ei ole riittävä kannuste yleisen edun kanavaksi hakeutumiselle.

Esityksessä ei ole tarkasteltu riittävällä tasolla television uutistoiminnan kustannuksia ja niiden jakautumista, eikä taloudellisia vaikutuksia. Tuki kohdentuisi liiaksi MTV:lle. Esitys tulisi nostettujen ongelmien osalta valmistella paremmin.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto:

KKV suhtautuu varauksellisesti tukeen. KKV näkee, että mahdollisen tuen painopisteen tulisi olla uusien toimintamallien kehittämisessä, jotta alan toimintaympäristön muutoksiin pystytään vastaamaan. Esitetyn tuen tulisi olla vain markkinoiden murrostilanteeseen liittyvä siirtymävaiheen väline, eikä pysyvä ratkaisumalli. Avustusten myöntämiselle esitettyjen kriteerien tulisi mahdollistaa uusien toimintamallien kehittäminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö:

TEM lausui asetuseronoksesta erityisesti EU:n valtiotukisääntöjen näkökulmasta. Lausunnossa nähdään tuen soveltuvan SEUT-sopimuksen 106(2) artiklan c-kohdassa määriteltyihin SGEI eli yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin tarkoitettuihin palveluihin. Vastuu markkinatilanteen arvioinnista on ja markkinapuutteen toteamisesta on tuen myöntäjällä eli liikenne- ja viestintäministeriöllä.

TEM viittaa lisäksi tuesta 25.8 annettuun yritystukineuvottelukunnan lausuntoon.

Oikeuskanslerinvirasto:

Oikeuskanslerin lausuntoa pyydettiin erityisesti siitä, voidaanko valtioneuvoston asetuksen nojalla asettaa uutistoimintaa koskeva palveluvelvoite valtionavustuksen saajana olevalle yritykselle. Lausunnon mukaan julkinen palveluvelvoite voidaan antaa esitetyllä asetuksella, perustuen valtionavustuslakiin. Lain 8 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtionavustuksen talousarvion mukaisesta myöntämisestä. Lain perustelujen mukaan asetuksenantoval-

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

tuus kattaa valtionavustuksen talousarvion mukaisen myöntämisen, maksamisen ja käytön sekä niihin liittyvät tarpeelliset ehdot.

Edellytyksenä on kuitenkin se, että palveluvelvoite muotoillaan selkeästi avustuksen ehdoksi niin, että velvoitteen sisältö käy tyhjentävästi ilmi asetuksesta.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--